Газета издается на балкарском языке с 1924 года.

Интернет-версия: gazeta.zamankbr.ru

ЗАМАН

Орта кюн, абустолну арт айы (декабрь), 1, 2022 жыл

№ 143 (21188)

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ ВРЕМЯ ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

КЕНГЕШ

Ал жанында – наркотиклени жайылыуларына жол бермеу, жаш тёлюню осал къылыкъдан сакълау

КъМР-ни Башчысы **Казбек Коков** Наркотиклеге къажау республикалы комиссияны жыйылыуун бардыргъанды. Анга КъМР-ни Парламентини Председатели **Татьяна Егорова**, КъМР-ни Правительствосуну Председатели **Мусукланы Алий**, РФ-ни Президентини СКФО-да толу эркинликли келечисини аппаратыны баш федерал инспектору **Тимур Макоев**, республиканы толтуруучу эмда муниципал власть органларыны, надзор, право низамны сакълаучу эмда кюч структураланы баш чыларыны да къатышхандыла.

Кенгеше жаш тёлюню наркоманиядан сакълауну эмда наркотиклени жайылыуларына жол бермеуню амаллары сюзюлгендиле. Аны башлай, Казбек Коков Наркотиклеге къажау комиссияны иши Россейде къырал политиканы айнытыуну РФ-ни Президентини Указы бла къабыл кёрюлген стратегиясына тийишлиликде бардырылыргъа кереклисин эсгертгенди. «Ишибизни биле-биле кючлендире барыргъа керекбиз. Право низамны сакълаучула наркотиклеге къажау кюрешни бардыродыла, алай профилактика ишни да селейтмезге, аны къыйматлылыгын кётюрюрге керекди», – дегенди ол.

Республиканы оноучу наркотиклени эмда аладан жарашдырылгъан препаратланы сатыу эмда хайыранлыу бла байламлы аманлыкъланы саны азайгъанын да эсге салгъанды. Аны бла бирге наркотиклеге табынгъанланы ачыкълауну кючлендирмей жарамазлыгъын да чертгенди.

КъМР-ни жарыкъландырыу эмда илму министри **Анзор Бзаов** а республиканы окъуу юйлеринде акъылбалыкъ болмагъанла бла ангылатыу иш дайым бардырылгъанын айтханды. Ол санда наркотиклеге къажау акцияла, бу ууну халаларыны юсюнден ушакъла, класс сагъатла, башха ишле да къураладыла. Жылны башындан бери сабийлени бла жаш тёлюню къатышыулары бла профилактика халда 3500 минг чакълы бир жыйылыу, тюбешиу, акция бардырылгъандыла, 6500-ге жуукъ школчуну бла студентни саулукълары тинтилгенди. Андан сора да, окъуу юйледе окъугъанланы араларында соруула да бардырыладыла. Ала уа наркотиклеге табынырга боллукъланы ачыкъларгъа онг бередиле.

КъМР-ни жаш тёлюню ишлери жаны бла министри **Азамат Люев** а министерство кесини ишин волонтёр организацияла бла бардыргъанын билдиргенди. Ол айтханыча, Мектепледе, орта эмда бийик билим берген юйледе наркотиклеге къажау кюреш бардыргъан волонтёр биригиуле къуралыпдыла. Жаш адамланы бла акъылбалыкъ болмагъанланы араларында ангылатыу иш бла кеслери ыразылыкълары бла кюрешген къауумла да бардыла.

Министр бу ишге элледе жаш тёлюню да тири къатышдырыргъа мурат этилгенин да айтханды.

КъМР-ни маданият министрини орунбасары **Къарчаланы Аминат** да акъылбалыкъ болмагъанланы бла жаш тёлюню ахшы ишлеге кёллендирир мурат бла 145 маданият юйде тюрлю-тюрлю чыгъармачы биригиуле бла клубла къуралгъанларын, алагъа бюгюнлюкде 50 минген аслам сабий жюрюгенлерин билдиргенди.

КъМР-де ич ишлени министри **Василий Павлов** республикада наркотиклеге къажау къаллай мадарла этилгенлерини юсюнден билдиргенди эмда оператив-профилактика халда бардырылгъан «Шах-шах -2022» ведомствола аралы операцияны 5 кезиуюню эсеплери бла шагъырейлендиргенди.

Жыйылыуда дагъыда Урван эмда Чегем районланы жер-жерли администрацияларыны башчылары **Валерий Ажиев** бла **Юра Борсов** сёлешгенди эмда жер-жерли самоуправленияны органларыны бла наркотиклеге къажау муниципал комиссияланы ишлерини эсеплерин туура этгенди.

Наркотиклеге къажау комиссияны аппараты 2023 жылда тамамланыллыкъ ишлени планын да хазырлагъандыла. Анда республикада жаш тёлю политиканы бардырыу амалларында болгъан тюрлениуде эмда билим бериу, маданият, спорт учрежденияланы онглары эсге алыннгандыла.

Ахырында Казбек Коков толтуруучу власть органланы, право низамны сакълаучуланы бла басма органланы ведомствола аралы байламлыкъларын кючлендиррге буюргъанды.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствосуну пресс-службасы.

Коррупцияны ачыкълар муратда бардырылгъан тинтиулени кезиуюнде Россей Федерацияны кредит организацияларындан, налог органларындан, жеринден тепдирилмеген ырысхыгъа эмда аны бла байламлы ишлени бардырыргъа эркинликлени къырал эсепге алыучу органладан, цифралы финанс активлени чыгъаргъан информация системаланы операторларындан керекли шартланы сурааргъа полномочияла бериуню юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны

УКАЗЫ

Россей Федерацияны Президентини «Коррупциягъа къажау кюреш бардырыуну юсюнден» Федерал законну бир-бир болумларын толтуруу жаны бла мадарланы юслеринден» 2013 жылны 2 апрелинде чыгъарылгъан 309-чу номерли Указына тийишлиликде **бегим этеме**:

1.Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны Администрациясыны коррупциягъа къажау кюреши ишлери жаны бла управлениясыны таматасына коррупцияны ачыкълар муратда бардырылгъан тинтиулени кезиуюнде Россей Федерацияны кредит организацияларындан, налог органларындан, жеринден тепдирилмеген ырысхыгъа эмда аны бла байламлы ишлени бардырыргъа эркинликлени къырал эсепге алыучу органладан, цифралы финанс активлени чыгъаргъан информация системаланы операторларындан керекли шартланы сурааргъа полномочияла берирге.

2.Бу Указ басмаланнган кюнден башлап кючюне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы К.КОКОВ

Нальчик шахар, 2022 жылны 25 ноябри, №124-УГ

Себеплик

Таза суу бла толусунлай жалчытыр ючюн

РФ-ни Федерал Жыйылыуну Федерация Советини бюджет эм финанс рынокла жаны бла комитетини таматасыны орунбасары Улбашланы Мухарбий айтханнга кёре, Къабарты-Малкъарда «Таза суу» программаны бардырыргъа къошакъ халда эки миллиард сомдан аслам керекди. Аны бла байламлы бюгюнлюкде регионну таматалары тийишли къагъытланы жарашдырыуну къайгъысын кёредиле.

– Бусагъатда республикада таза суу бла жалчытылынгъанланы саны 91,2 процентге жетеди. Болсада «Таза суу» программаны тынгылы толтурур ючюн федерал бюджетден ахча себеплик этилирге керекди. Аны юсюнден КъМР-ни Къурулуш эмда жашау журт-коммунал мюлк министерствосу Россейни тийишли ведомствосуна билдиргенди эм керекли къагъытланы да хазырлап башлагъанды, – деп къошханды Улбаш улу.

Ол айтханнга кёре, бюгюнлюкде Россейни Къурулуш эмда жашау журт-коммунал мюлк министерствосу Экономиканы айнытыу министерствосу бла бирге федерал бюджетден къошакъ халда субсидия алыр мадарны сюзедиле.

Сенатор айтханыча, Къабарты-Малкъарда, кёп жерледеча, суу бла жалчытхан объектле 1960-1970 жыллада ишленнгендиле. Ол себепден аланы кёбюсю иги да тозурагъанды. Аны ючюн «Таза суу» федерал программаны эм «Экология» миллет проектни чеклеринде регионда болумну тюзетирча мадар этилликди.

Эсге сала айтсакъ, «Таза суу» программаны бардырыргъа республикагъа 2019-2024 жыллада федерал бюджетден 424,4 миллион сом бёлюннгенди. Ол санда быйыл 128,8 миллион сом.

Бизни корр.

ПАРЛАМЕНТ ТЮБЕШИУЛЕ

Тюрлениулени мурдорун тарыхда излерге тийишлиди

«Шёндюгю заманны къоркъуулары эмда адамны ниет, адеп-къылыкъ сайлауу» XXXI Халкъла аралы Рождественский билим бериу окъууланы чеклеринде VII Парламент тюбешиуле андан ары барадыла. Биринчи депутатла Къабарты-Малкъар къырал университетде студентле бла жыйылыу бардырып, анда «Шёндюгю социокультура системада жаш тёлюню ниет, иннет, адеп-къылыкъ сайлауу» теманы сюзген эдиле.

Бу жол а КъМР-ни Миллет музейинде тарыхны тинтиу бла кюрешген жаш алимле бла бирге «Россейли цивилизация – социокультура тюрлюлюкле» деген темагъа «тёгерек стол» бардырылгъанды. Аны аллында уа жыйылгъанла суратчы Алим Пашт-Ханны музейде къуралгъан кёрмючю бла шагъырейленнгендиле. Автор кеси да келген эди тюбешиуге. Ол суратланы къалай ишлегенини, чыгъармасында эс неге бургъаныны юслеринден айтханды.

Энчи уа фарфордан ишленнген, бийиклиги 8 метрге жетген вазаны юсюнден айтханды. Ол Германияда музейде асыралады. Ваза фарфордан этилген кесекледен къуралгъанды, ала 360-дан асламдыла. Аланы хар биринде уа адам улуну тарыхыны, айныууну, табийгъат бла байламлы суратла ишленипдиле. Аладан биринде Элбрусну сураты да барды. «Бу вазаны ишлеп, мен жерде жашау башланнганындан, шёндюгю кезиуге дери айныуун кёргюзтюрге кюрешгенме», – дегенди Алим Пашт-Хан.

Ызы бла тюбешиую темасына кёчгендиле. Жыйылыуну ача, Парламентни Билим бериу, илму эм жаш тёлюню ишлери жаны бла комитетни башчысы **Нина Емузова** шёндюгю глобализация заманда дунияда баргъан тюрлениулени, анда адамны жерин жаш алимлени къатышыулары бла сюзюу артыкъда магъаналы болгъанын чертгенди.

- Глобализацияны кезиюнде биз кыайры барабыз, он жылдан къаллай къыралда жашарыкъбыз дегенча соруулагъа жууапла излеген магъаналыды. Ата журтубузну келир кюню ырахматлы болур ючюн къаллай мадарла керекдиле? Шёндюгю заманда адамны ниет айныууну соруулары да магъаналыдыла. Ахыр кезиуде аны дин бла байламлы этип къойгъандыла. Адай адамны ич дуниясыны тазалыгъын, культурасын сакълау шёндюгю заманда артыкъда магъаналыды,– дегенди ол.

Нина Емузова Валдай тюбешиуде Владимир Путин запад къыралла башчылыкъ этген кезиу бошалгъанын, дуния многополярный болгъанын айтханын да эсгергенди. «Биз тарых магъаналы заманда жашайбыз – дунияны политика мурдору алышынгъан кезиуде»,-деп къошханды.

Ахыры 2-чи бетдеди.

ЭСГЕРИУ

Унутур амал жокъду, унутургъа да жарамайды

Черек ауузунда халкъыбызны тарыхында ачыулу ишледен бири болгъанлы 80 жыл озгъанды. Анга аталып Огъары Малкъарны Сауту элинде 1942 жылны 28-чи эмда 29-чу ноябринде къырылгъанланы эсгериу жумушла этилгендиле. Алагъа КъМР-ни Башчысыны Администрациясыны таматасы **Мухамед Кодзоков**, КъМР-ни Парламентини Председателини орунбасары **Мурат Карданов**, КъМР-ни Правительствосуну Председателини орунбасары **Марат Хубиев**, КъМР-ни миллетлени ишлери эмда жамаат проектле жаны бла министри **Анзор Курашинов**, аны орунбасары **Гергъокъланы Джанбулат**, Черек муниципал районну администрациясыны башчысы **Къулбайланы Алан**, КъМР-ни Муслийманларыны дин управлениясыны таматасы **Хазретали Дзасежев**, аны орунбасары **Мисирланы Хызыр**, Шимал-Кавказ ислам университетни ректору **Чочайланы Шарабуддин** эмда кёп башхала къатышхандыла.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Кёлеклеги

«Заманны» – хар таулу юйюрге!

Багъалы окъуучула!

«Заман» - миллетибизни жангыз газетиди. Аны бетлеринде малкъар халкъны маданият хазнасыны, тарыхыны, бюгюннгю жашауну, айтхылыкъ адамларыны, жетишимлерини эмда жарсуларыны юсюнден басмаланнган материалланы сиз бир башха изданияда табаллыкъ тюйюлсюз.

Алайды да, жазылыгъыз, билеклик этигиз кесигизни газетигизге!

Жангы жылда да ол сизни керти шуёхуръуз, огъурлу сёз нёгеригиз болур деп ышанабыз.

Бизни индексибиз – П 5893

Мадарымлыкъ 2 бет

Бусагъатда тау элледе жашагъанладан кёпле мал тутаргъа сюймейдиле. Кютерик жерле аздыла, мал аш багъады, къыйынынг къайтарылмайды деп. Болсада, тюбеген чырмаулагъа да къарамай, къоранчладан да къоркъмай, эл мюлк ишни сюйгенле бардыла. Ала малла тутадыла, аны бла кёплени ач этмейдиле. Тёбен Чегемде жашагъан Шауаланы Ибрагимни жашы Алий ма аллайладан бириди.

«Мени кёллендирген, ёхтемлендирген да юйюрюмлю»

Маданият 3 бет

Акъ топуракъчы Бечелланы Муссаны юйюрюнде жашчыкъ туугъанда, анга Хабаз деп атагъан эдиле, ол кезиуде ол артист, жырчы боллукъду деб а, хазна киши да сагъышланнган болмаз эди.

Жашауум, къууанчым да – жырымда

Байрам 4 бет

Къарачай-Черкесни къырал филармониясыны коллективи Нальчикде искусствону сюйгенлени къууандыргъанды. Концерт программа эки субъект да быйыл кеслерини 100-жыллыкъларын белгилегенлерини чеклеринде къуралгъанды.

Ыразылыкъларыны белгиси – къызыу къарсла

Тюрлениулени мурдорун тарыхда излерге тийишлиди

Ахыры.
Аллы 1-чи бетдеди.

Депутат РФ-ни Президентини Россейни халкъларыны тёрели хазналарын сакълау эм кючлеу жаны бла къырал политиканы юсюнден Указыны юсюнден да айтханды. Документ Россейни кёп миллетли халкъларын сакълаугъа, ниет, адеп-кылыкъ, культура, иннет энчиликлени къоруулаугъа бурулупду.

Культура, граждан обществону айнытыу эм информация политика комитетни башчысы **Заурбек Кумалов** а совет къырал чачылгъандан сора идеология унутулгъанын, шёндюгю жаш тёлю ансыз ёсгенин белгилегенди. «Идеология болмагъан жерде ниет тазалыкъны, тёрели культураны сакълагъан кыйынды. Ахыр кезиуде къыралда бу соруулагъа жуупла излеп башлагъандыла. Алай болумну тюрлендирир ючюн а заман керекди. Ма быллай тюбешиуле да жамауатда биз биогюн сюзген соруулагъа кёз къарамларын тюрлендирир ючюн магъаналыдыла»,-дегенди депутат.

КъМР-ни Миллет музейини башчысы **Феликс Наков** а технологияла айныгъанлары бла адамланы аралары суукъ болгъанына эс бургъанды. «Алгъын бир башха жерден къонакъла келселе, юйюрде уллу байрам болгъанды. Къоншула, жууукъла да жыйылып, бир бирлерин тансыкълагъандыла. Биогюнлюкде уа ушакъны, жууукълукъ байламлыкъланы гаджетле алышхандыла. Къайгы сёзню окъуна телефон бла берип къоядыла»,-дегенди эмда ниет хазнаны къуру дин бла байламлы этмей, анга кенг къараргъа кереклисин белгилегенди.

Ызы бла жаш алимле докладла этгендиле. Сёзге, тарых илмуланы кандидаты Къабарты-Малкъар къырал университети бёлюмюню илму къуллукъчусу **Аскер Тумов** кандидат диссертациясында совет къырал чачылгъандан сора Къабарты-Малкъарны политика айныуун сюзгенди: 2018 жылгъа дери кезиуню.

- Жыйылыу башланнганда салыннган соруулагъа жууапланы тарыхда излерге керекди. Былайда олтургъанла республиканы политика мурдору алышыннганын кеслери кёргендиле, ол жаны бла жумушлагъа къатышхандыла. Россей къайры баргъанын, он жылдан ол къалай тюрлениригин озгъан жылланы тарыхын ачыкъламай айтхан къыйынды,-дегенди ол.

РАН-ны КъМР-де илму арасыны аспиранты **Асият Тохтабиева** уа «Динлени ишлери эм жамауат проектле жаны бла министерствону республиканы миллетле эм культура кёплюгюн айнытыуда магъанасы» деген темагъа диссертация жазгъанды. Ол миллет-культура арала республикада жашагъан халкъланы культураларын, адет-тёрелерин сакълауда магъаналарыны, ала бардыргъан ишни, жамауат организациялагъа къыралны жанындан этилген себепликни юслеринден да айтханды.

Жыйылыуда культурология илмуланы кандидаты, КБНЦ РАН-ны илму-билим бериу арасыны илму къуллукъчусу **Лаура Накова**, филология илмуланы кандидаты, КБНЦ РАН-ны къабарты-черкес адабиятыны бёлюмюню башчысы **Людмила Хавжокова** да этгендиле докладла. Ала этнокультураны тинтиуню энчиликлерини, литературоведенияны КъМР-ни халкъларыны тёрелерин сакълауда жерини юслеринден айтхандыла.

Тарых илмуланы доктору КБНЦ РАН-ны социал-политика тинтилени арасыны башчысы **Анзор Кушхабиев** а республикада миллетле аралы болумланы юслеринден айтханды. Аны акъылына кёре, халкъланы араларында келишмеулюкледе, даулашлада тарыхчыла да терсдиле. «Илму къуллукъчуланы арасында да жокъду келишиулюк. Шёндю информация кенг жайылыпды. Алай бир-бир алимле ачыкъ ётюрюкле жазадыла, алай ала даулашланы бютюнда къызындырадыла. Жарсыугъа, жаш адамла илму ишледен эсе аллай жомакъланы сайлайдыла. Быллай болумланы тохтатыр ючюн академиялы илмуну онглары бла хайырланыргъа керекди»,-дегенди эмда тарых бла байламлы илму китапланы басмагъа чыгъаргъынчы аланы тынгылы тинтирге кереклисин белгилегенди.

Тюбешиую темасына кёз къарамларын башхала да айтхандыла. Парламент тюбешиуле уа анданары барадыла. Бу кюнледе депутатла КъМР-ни миллет библиотекасында болургъа белгилейдиле. Окъуула уа пленар жыйылыу бла бошаллыкъдыла.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

Брифинг

Кюз арты чакъырыу къуралыулу барады

Къабарты-Малкъардан кесперини ыразылыкълары бла энчи аскер операциягъа къатышханланы саны 200-ге жетеди, ол санда ноябрьде аскерчи борчларын толтурургъа сюйгенлерин 20 адам билдиргендиле. Быллай тарихлени журналистле бла тюбешиуде КъМР-ни аскер комиссары **Дмитрий Пахомов** келтиргенди. Сёз аскерге кюз арты чакъырыуну юсюнден да баргъанды.

Военкомну айтханына кёре, инсанланы аскерге мобилизация бла чакъырыу бошалгъанды, республикагъа салыннган борчла толтурулгъандыла. Битеу къыралда уа 300 минг адам чакъырылгъанды. «Республикадан 1400 адам кетгенди мобилизация бла. Аладан бирлери энчи аскер операциягъа къатышадыла, башхалары бла юйрениуле бардырыладыла. Чакъырыуну кезиуюнде законлагъа бузукълукъ этилмегенди», - дегенди ол.

Мобилизация бардырылгъаны бла бирге жаш адамланы аскерде болжаллы халда къуллукъ этерге алыу да барады. Быйыл ол бир айгъа кеч башланнганды – ноябрьде. Битеу да бирге республикадан 800 жаш ашырыллыкъды РФ-ни Сауутланнган кючлерини бёлюмлерине. «Чакъырыу энтта барады, биогюнлюкде медицина комиссияладан жартысы ётгендиле, къалгъанлары декабрьде ашырыллыкъдыла. Алайды да, Юг аскер округ бизге салгъан борчла толтуруллукъдыла. Жашла тюрлю-тюрлю аскер бёлюмледе къуллукъ этерикдиле, ол санда флотха ашырылгъанла да бардыла», - деп, Дмитрий Пахомов ала энчи операциягъа къатышмазлыкъларын айтханды.

Сёз аскер вузланы юслеринден да баргъанды. Военком айтханыча, 150 жаш адам, экзаменле берип, битеу излемлени толтуруп, аскер жаны бла билим берген учреждениялагъа киргендиле.

Журналистле юч эм андан кёп сабийи болгъанла мобилизациягъа тюшгенлерин бла къалгъанларын да соргъандыла. Военком аллайланы мобилизация бла аскерге чакъырмазгъа деген закон кёп болмай чыкъгъанын ангылатханды. Аны бла байламлы республикадан 20-дан аслам инсан артха къайтарылады.

Аскерде альтернатива халда къуллукъ этиую юсюнден да соргъандыла. Дмитрий Пахомов айтханыча, Сауутланнган кючледе къуллукъ этерге жарамагъанын адам жарым жыл алгъа билдиррге керекди. Биогюнлюкде республикадан 7 жаш адам альтернатива халда этерикдиле къуллукъ. Ала къайда ишлериклери Урунуу эм социал къоруулау министерство белгилейди.

ТОКЪЛАНЫ Фатима.
Сурат авторнуду.

Унутур амал жокъду, унутургъа да жарамайды

Ахыры.
Аллы 1-чи бетдеди.

Бир тюрлю хаталары болмай ёлтюрюлген къартланы, тширыуланы бла сабийлени да эсгерирге аланы жууукълары, ол санда Байсыланы, Глашланы, Гуммайланы, Илистанланы, Къарчаланы, Килчаланы, Мисирланы, Сарбашланы, Тауболатланы, Темиржанланы, Хубобланы, Цепишланы, Эндрейланы да келечилери келген эдиле.

Бек алгъа Огъары Малкъарны акъсакъалы, жамауат эмда дин жаны бла да жамауатда уллу хурмети кюйюген Ийкъанланы Мухадин дууа тутдургъанды. Андан сора сёлешгенле малкъар халкъны жашауунда болгъан ол бушуулу кюнлерини юсюнден жюреклери къыйналып айтхандыла. Да хау, Черек ауузунда болгъан бушуулу ишни юсюнден сагъыш этгенде, хар заманда да акъылынга ол алай къалай болгъанды, деген соруу келеди. Уллу Ата журт уруш къыстау баргъан кезиуде, ол ёлтюрюлгенлени аталары, жашлары, къолларына саут алып, Ата журтну къоруулай къанларын тёкген заманда алай этерге къалай жарагъанды, деп ачыуланаса. Къуру Огъары Малкъардан къыралгъа чапхан жау бла къазаватха уа минг чакъны бир адам кетгенди: хайт деген эр кишилени барысы да. Юйюрлени асламысы 2-3 эм андан да кёп адамларын ашыргъандыла къанлы урушха. Аланы кёбюсю сермеш аулакълада къалгъанды.

Ол кезиуде уа «бандитлени къурутууну» сылтауу бла мамыр эллеге солдатла жиберилгендиле. Архив документле шагъатлыкъ этгенлерине кёре, эллилени къыруу жаны бла операция ала жукълап тургъан заманда башланнганды. Солдатлагъа кишини да аямазгъа буйрукъ берилгенди. Ала юйлени эшиклерин, терезелерин буруп киргендиле, къартланы, тширыуланы, сабийлени, тышына чыгъарып, ёлтюргендиле. Алай бла 1942 жылны 27-30 ноябринде беш эл: Огъары Малкъар, Сауту, Кюнлюм, Огъары Чегет эмда Глашлары жокъ этилгендиле.

Андан бери 80 жыл озгъанды, алай заман ачыулу жараны сынтыл эталмайды. Аллайны унутур онг жокъду. Бизни борчубуз а, охо да, андан бери кёп жыл озгъанды, деп къоймай, ол кюйсюз заманланы келир тёлюле да эсде тутарча этиудю. Ол ёлгенлеге угъай, бизге, саулагъа, керекди. Нек дегенде бир тюрлю хаталары болмай жоюлгъанланы унутмау, жаланда олду алагъа биз эталлыкъ.

ЮСЮПЛАНЫ Галина.

Документле

Тхостов Кантемир Жирасланович Зольск сюд районну 1-чи номерли сюд участкасыны жарашдырыучу судьясына салыуну юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини

БЕГИМИ

«Россей Федерацияда жарашдырыучу судьяланы юслеринден» Федерал законну 7-чи статьясына, Къабарты-Малкъар Республиканы Конституциясыны 100-чю статьясыны «х» пунктуна тийишлиликде, Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти **бегим этеди**:

1. **Тхостов Кантемир Жирасланович** Зольск сюд районну 1-чи номерли сюд участкасыны жарашдырыучу судьясына юч жылгъа салыргъа.

2. Бу Бегим кючюне къабыл кёрюлген кюнден киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели **Т.ЕГОРОВА**

Нальчик ш., 2022 жылда, 24 ноябрьде, №599-П-П

Мадарымлыкъ

«Мени кёллендирген, ёхтемлендирген да юйюрюмдю»

Бусагъатда тау элледе жашагъанладан кёпле мал тутаргъа сюймейдиле. Кютерик жерле аздыла, мал аш баргъады, къыйынынг къайтарылмайды деп. Болсада, тюбеген чырмаулагъа да къарамай, къоранчладан да къоркъмай, эл мюлк ишни сюйгенле бардыла. Ала малла тутадыла, аны бла кёплени ач этмейдиле. Тёбен Чегемде жашагъан Шауаланы Ибрагимни жашы Алий ма аллайладан бириди.

Къабарты-Малкъар къырал университети ветеринария бёлюмюн бошагъандан сора, аны ишлерге Ташкентге жибередиле. Анда ол къыралны эл мюлк министерствосуну мал ашла хазырлау жаны бла бёлюмюнде юч жылны уруннганды. 1985 жылда туугъан элине къайтхандан сора уа, «Калмыков» атлы колхозда баш специалист, ызы бла ветеринар врач болуп ишлеп башлайды. Эки-юч жылдан а аны колхозну председателини орунбасарына айырадыла. Токъсаныннчы жыллада уа къыралда болум тюрленеди, колхозла, совхозла да чачыладыла...

Алий жигер ишлегени ючюн кёп къырал саугъаларгъа, грамоталагъа, белгилеге да тийишли болгъанды. Малчылыкъны ишин дурус билгени, аны сюйюп тамамлагъаны арбазында тутхан малларындан окъуна кёрюнюп турады. Аны бла ушагъымы бардыра, былай сорама:

-Предпринимательлик бла къачан кюрешип башлагъанса?

- Токъсаныннчы жыллада тюкенледе сатып алырча бир зат болмагъанын кесигиз да билесиз. Эллилеге бираз тынчыракъ эди жашагъан: ала малла тутхандыла, сютлери, айраннары, жаулары, бишлакълары, этлери жетер чакълы болуп тургъанды. Къойла тутханланы да аш-суу бла байламлы къолайлары аман тюйюл эди. Аны юсюне уа бахчада абери ёсдюрюрге, артыгъынгы сатаргъа боллукъ эдинг.

Алай ол биринчи заманлада болгъан ишди. Артдан-артха малла тутаргъа къыйын бола башлайды. Жаш адамла уа шахаргъа, ахча ишлерге башха узакъ жерлеге кетип тебирейдиле. Кёплени мюлклери чачылады. Мени барыр жерим да жокъ эди, сабийле да - гитчеле. Алай бла, юй бийчем бла оноулашып, фермер мюлк къураргъа келишебиз. Алгъа жети-сегиз туурарбыз болгъанды. Бусагъатда аланы саны юч жыйырмагъа жетеди.

-Алгъа къаллай чырмаулагъа тюбегенсиз?

-Ол заманда чаллыкъ, кютюю жерле да тау эллени къатларында алыкъа бар эдиле. Бусагъатда жаланда кютюю жерле къалгъандыла. Чаллыкъла уа ортакъгъа юлешиннгендиле. Бюгюнлюкде биченни асламын сатып алыргъа тюшеди. Мал аш да баргъады. Аны узакълагъа барып, излеп, табып алама. Эл жерледе жолла къыйын болгъанларын билесиз, бичен хазырлау, аны элге тюшюрюу - ала барысы да уллу эмда къыйын жумушладыла.

- Алай эсе, малгъа къоратханын къайтарылмайды дегенле тюзмюдюле?

- Кертисин айтханда, файдасы алай уллу тюйюлдю, алай къолларынгы къучакълап да къалай тургъун. Дагъыда сабийлени окъутургъа, юйдегили этерге, туудукъларынгы ёсдюрюрге болушургъа керекди да.

-Файдасы жокъ эсе, ишни бардырыргъа не зат кёллендиреди сизни?

-Бек биринчи – ол адам шарт бла байламлыды. Юй бийчем Хитиланы Лейля, сабийлени ёсе келгени да ишни къыйматын, аурулугъун да дурус билгендиле. Алай бла бир бирге билеклик эте келгенбиз. Бюгюнлюкде да жашладан бири Москвада Бауман университети бошап, аспирантурада окъуй турады, робототехника бла кюрешеди. Анга да къарамай, юйге келсе, маллагъа къараргъа, бичен хазырларгъа да болушады.

Экинчиси Нальчикде Къабарты-Малкъар къырал университети робототехника жаны бла бёлюмюн бошагъанды, юйдегили да болгъанды. Ол да терк-терк жетеди бери. Кичи жаш да шахарда Ич ишле министерствода къуллукъ этеди. Бусагъатда Украинада энчи аскер операциягъа къатышады. Ол анда сентябрь айдан бери турады. Къыз да экономика жаны бла бийик билим алгъанды, бусагъатда тудукъларыбызны ёсдюре турады. Алайды да, бизни юйюрюбюз шуёхду, бир бирге билеклик этерден артха турмайбыз. Ол а предпринимательлик ишде бек уллу себепликди.

-Сютню, этни артыгъын а не этесиз, кимге сатасыз?

-Бек алгъа эллилеге. Чегем чучхурланы тийресинде кафеле, башха ашханала тутханла кёпдюле. Ала бек сюйюп аладыла. Аладан къалса уа, энишге, шахаргъа да элтирге тюшеди. Бир-бирледе уа сют сатылмай, ачып къалгъан кезиуле да боладыла.

-Бюгюнлюкде, сени оюмунга кёре, бизнесни халы къаллайды?

-Предпринимательлик - ол жашау халды, кюн сайын кючюнгю, къарыуунгу аямай ишге берирингни излеген уллу эмда къыйын жумушду. Алай андан къоркъургъа керек тюйюлдю, талпынып ишлерге, къатынгдагъыланы да унутмай, алагъа билеклик этерге, жашауда тюбеген чырмауланы да хорлай барыргъа керекди. Ма ол заманда ишинг къуралыкъды.

Бюгюннгю халны эсге ала, биз, къуру кесибизге хайыр тюшюрюр ючюн угъай, башхалагъа да тап келирча ишлерге керек болгъанынбызны да ангыларгъа борчлубуз. Ёз къолайыбыз алыучуланы бохчаларына кёре болгъаны хакъды. Аны себепли бу къыйын заманлада кеслери энчи мюлк къурап, аны бла кюрешгенлеге бек алгъа тёзюмлюк, кючь-къарыу, жюрек ырахатлыкъ да тежейме.

Дагъыда да айтырыгъым: кимге да акъыл юйретирден бек кенгдеме, болсада шёндюгю болумну ангылау, андан тюз эмда керекли оюм эте билиу а хар бирибизни да инсанлыкъ борчубузду.

Ушакъны **ХОЛАЛАНЫ Марзият** бардыргъанды.

От жагъа

Акъ топуракъчы Бечелланы Мусса-ны юйюрюнде жашчыкъ туугъанда, анга Хабаз деп атагъан эдиле, ол кезиуде ол артист, жырчы боллукъуду деб а, хазна киши да сагъышланнган болмаз эди. Узакъ Азияда Трамланы Ахматны къызы Асият, юйюрню огъурлу анасы, сабийлени апчытмазгъа, жашау къыйынлыкъладан сакъларгъа кюрешгенди. Ала Джамбул областьда Прогресс элге тюшген эдиле, аталары, кёп башхалача, колхозда, фермада ишлеп уллу юйюрюн кечиндиргенди. Къаболур. Баш иесини юсюнден кеси заманында аны юй бийчеси Боллуланы Ками тынчлыгъымы къоймачу эди, эки жанына да эки керох тагъып тойлада, айланып деучюсюн эсгерип ышарады ушакъ нёгерим.

Яникойда мектепни тауусхандан сора, Хабаз аскер борчун Калугада толтургъанды. Ол кезиуде, 1973 жылда, Бечел улу Москвада Гнесинле атлы институтну халкъ жырланы айтыу жаны бла бёлюмюню заочный халлы бёлюмюне киргенди, ызы бла аны жетишимли тауусханды.

Жашау алайды, аны жоллары кёпдю. Сёз ючюн, бусагъатда ала Кансаланы Хасанны «Тау башында акъ къарла» деген унутулгъан жырын, чачылгъан жаухар минчакъланы халыгъа тизгенча, бир ызгъа салыу бла кюрешеди. Ансамбльни 50-жыллыгъын белгилерге хазырланадыла.

Сынамлы, сынаулу коллективди «Эрирей» халкъ ансамбль, ол даража анга 1995 жылда берилгенди. Кёп бирси жыр къауумла бла тенглешдиргенде, аны жашауу, насыпха, узунду, жетишимлиди. Ол жаны бла сакъланыргъа алагъа керти тенглик, шуёхлукъ, бир бирге билеклик этиу сезим да болушханды.

Тёлюден тёлюге

Дагъыда бир затны белгилемей кетсек, тюз болмаз. Къайсы ишде да сынамынгы жаш тёлюге ётдюрюу, тамблагъы кюннге къарай билиу бек магъаналы болгъаны жашырын тюйюлдю. Табитланы Абдул, Кайталаны Магомет, Хабаз кеси да ол жаны бла сакъдыла – биз барыбыз да билгенибизча, ала «Жашлыкъ» ансамбльни къуралыууна себеп болгъандыла. «Жашлыкъ» «Эрирейни» сабийиди деп кюледиле артистле кеслери да аны юсюнден сагъынсала. Маданият жаны бла быллай бир магъаналы жумуш тамамлап баргъан жырчы жашларыбыз алыкъа бир тюрлю бир сыйлы атлагъа тийишли болмагъаны уа керти да жарсытады, алай ол къуучанлы хапар да кюнлени биринде келлигине ийнанырчады.

Хабаз а 2020 жылдан башлап Яникойну Маданият юйюне да таматалыкъ этеди. Мекям «Маданият» миллет проектни тизмесине тюшюп, анга 2024 жылда ремонт этилликди. Эл маданият юйню чыгъармачылыкъ иши бир заманда да тохтамагъанды, биогюнлюкде да алай болгъаны аны ишчилерини жетишимиди. Хабазны айтханына кёре, тепсеу, театр, жаш окъуучуну кружокларына эм спорт секциялагъа жаш тёлю кёп санда эмда сюйюп жюрюйдю.

Ушакъ нёгерим бу жаны бла ишинде да бек уллу магъананы патриот юйретиуге бёлюрге кереклисин энчи къатлап-къатлап белгилейди. Дагъыда ол миллет сезимни айнытыу темагъа эсин буруп, бизге барыбызгъа да бусагъатда бирлик керек болгъанын айтады.

Огъурлу ыз эмда учунуу

Бек биринчиден Ата журтха сюймеклик, керти патриотлукъ ёз от жагъадан башланады. Бечелланы юйюрню аталары Мусса да ол жаны бла ахшы ыз къойгъанды, аны жорукълары Хабазны юйюрюнде биогюнлюкде да къаты сакъланадыла. Ол Созайланы Галина бла эки жашны бла бир къызны миллет адет-тёрелеге кёре ёсдюргенди.

Былайда, баям, материал ахырына жетди дерге боллукъ эди, алай фахмулу инсанны юсюнден айтхан, жазгъан заманда дагъыда акъыллынга аны бир-бир оюмлары келип, сагъышландырып турууучудула. Бу жол да алай болгъанды. Хар инсанны, ол чыгъармачылыкъ иш бла кюреше эсе уа биотюнда, кёллендирген, анга жашау толкъунларына батмай турургъа болушхан затла боладыла. «Жюз жыр окъуна этмей, жаланда бир жыр этип, халкъынгы кёлюн кётюрсенг, аны учундурсанг – олду насып, ол кезиуде айтаса кеси кесинге Сыйлы Аллах бизни бошдан жаратмагъанды бу дуниягъа деп», – деген эди Хабаз ушагъыбызны чегинде. Ол сёзле эсиме къаладыр эсе да тюйрелип къалгъандыла да, жазмай болаллмадым. Сени жауунгу жыры да, жомагъы да болмасын дегендиле бурыннгулуларбыз. Шукур, бизде ала, аланы сакъларгъанла да бардыла.

ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат.

Маданият

Жашауум, къууанчым да – жырымда

Дуния жаратылгъанлы бери да адам улу жыргъа, тойоюннга энчи магъана бергенди. Жыр дегенинг – ол халкъ жашауну юзгюсюдю, аны тарыхыды, къууанчыды, жарсыууду. Аны ызында баргъанла уа кёп ныхытлы, къууанчлы жолланы да ётедиле.

Солдан онгнга: Жантуудуланы Алим, Габитланы Абдул, Бечелланы Хабаз, Кайталаны Магомет.

«Эрирей» миллет музыканы тарыхында энчи сейир болумду дерге боллукъбуз. Ала бу жаны бла кёп затда биринчиле болгъандыла. Алыпт айтханда, анга Къабартыы-Малкъарда толу халда къуралгъан биринчи вокал-инструментал ансамбльди дерге жарарыкъды. Ала республикада миллет жырлагъа шёндюгю ызланы кёшуп айтып да башлагъандыла. Белгилерге тийишлиди, ол композицияла аны ючюн бютюн сейир, бютюн жарыкъ, тынгылаучу сюйюп эшитген чыгъармала болгъандыла.

Ансамбльни къуралыууна къайгъыргъанланы араларында уа КъМР-ни халкъ поэти Мокъаланы Магомет (ол бергенди ансамбльге «Эрирей» деген атны да), композитор, КъМР-ни искусстволарыны сыйлы къуллукъчусу Жеттеланы Мустафир да болгъандыла. Мени оюмума кёре, бу ызда ол жыллада КъМАССР-ни МВД-сыны азап чекдириу управлениясыны 3-чю номерли колониясыны таматасы, полковник Батырбийланы Жамалны да сагъыныргъа тийишлиди. Ансамбль тохташа тургъан жыллада ол жашлагъа саугъагъа изленнген инструментлени сатып алгъанды. Жамал бла сёлешгенимде, ол иймене-иймене: «Халкъгъа жарар, аны маданиятына, санатына къошумчулукъ болур деген акъылда эдик ол заманда барыбыз да», – дегенди. Кертиди, ол тёлю барысы да биригин, хар бири кесини жеринде, кесини жанындан салгъан кючлю мурдор биогюнлюкде жарап тургъан таянныгн багъанабыз болгъаны бла даулашырыкъ чыгъарыкъ тюйюлдю.

Ёхтемлену

Ансамбльни репертуары, огъарыда белгилегенибизча, байды. Биогюнлюкде радиофондда сексеннге жууукъ жыр сакъланады. Аланы араларында къауум кесича айтып бурунгу халкъ жырла «Тепена», «Боз алаша», «Дебет», «Гапалау» деген-чала, эстрада чыгъармала «Анам от жагъада от жагъа», «Тийме манга сюймеклик», «Насып тангларым», «Къууанч тойла», Уллу Ата журт урушну жигитлерине жораланнган эм башха жырла бардыла.

«Эрирейни» эм уллу жетишимине, халкъыбызны ёхтемлендирген шартына уа жырлада къарачай-малкъар тилни кенг онгларын ачалгъан фахмуларын санагъра боллукъду. Бизни малкъар тилибизни тауушлугъун къудурет керти да музыкагъа, жыргъа, назмугъа деп къурагъанчады. Аны ансамбльни айтыууна жырлагъа тынгыласакъ да, толу ангыламай амалыбыз жокъду. Жетишимлиликни дагъыда башха баш сыйтауына, былаты юсюнден айтханда, мен чыгъармачылыкъ ишге сюймекликни санайма. «Битеу жырларыбызны бирча сюебиз. Аланы алай анстан арагъа чыгъарып кюййан тёребиз жокъду. Хар бири жюрегибизден жюз кере ётюп, алай келедиле дуниягъа», – дейди Хабаз чыгъармачылыкъ жашауларыны юсюнден хапарлай.

Биогюнлюкде «Эрирейни» чыгъармачылыкъ жаны бла ахшы умутлары кёпдю. Сёз ючюн, бусагъатда ала Кансаланы Хасанны «Тау башында акъ къарла» деген унутулгъан жырын, чачылгъан жаухар минчакъланы халыгъа тизгенча, бир ызгъа салыу бла кюрешеди. Ансамбльни 50-жыллыгъын белгилерге хазырланадыла.

Сынамлы, сынаулу коллективди «Эрирей» халкъ ансамбль, ол даража анга 1995 жылда берилгенди. Кёп бирси жыр къауумла бла тенглешдиргенде, аны жашауу, насыпха, узунду, жетишимлиди. Ол жаны бла сакъланыргъа алагъа керти тенглик, шуёхлукъ, бир бирге билеклик этиу сезим да болушханды.

Тёлюден тёлюге

Дагъыда бир затны белгилемей кетсек, тюз болмаз. Къайсы ишде да сынамынгы жаш тёлюге ётдюрюу, тамблагъы кюннге къарай билиу бек магъаналы болгъаны жашырын тюйюлдю. Табитланы Абдул, Кайталаны Магомет, Хабаз кеси да ол жаны бла сакъдыла – биз барыбыз да билгенибизча, ала «Жашлыкъ» ансамбльни къуралыууна себеп болгъандыла. «Жашлыкъ» «Эрирейни» сабийиди деп кюледиле артистле кеслери да аны юсюнден сагъынсала. Маданият жаны бла быллай бир магъаналы жумуш тамамлап баргъан жырчы жашларыбыз алыкъа бир тюрлю бир сыйлы атлагъа тийишли болмагъаны уа керти да жарсытады, алай ол къуучанлы хапар да кюнлени биринде келлигине ийнанырчады.

Хабаз а 2020 жылдан башлап Яникойну Маданият юйюне да таматалыкъ этеди. Мекям «Маданият» миллет проектни тизмесине тюшюп, анга 2024 жылда ремонт этилликди. Эл маданият юйню чыгъармачылыкъ иши бир заманда да тохтамагъанды, биогюнлюкде да алай болгъаны аны ишчилерини жетишимиди. Хабазны айтханына кёре, тепсеу, театр, жаш окъуучуну кружокларына эм спорт секциялагъа жаш тёлю кёп санда эмда сюйюп жюрюйдю.

Ушакъ нёгерим бу жаны бла ишинде да бек уллу магъананы патриот юйретиуге бёлюрге кереклисин энчи къатлап-къатлап белгилейди. Дагъыда ол миллет сезимни айнытыу темагъа эсин буруп, бизге барыбызгъа да бусагъатда бирлик керек болгъанын айтады.

Огъурлу ыз эмда учунуу

Бек биринчиден Ата журтха сюймеклик, керти патриотлукъ ёз от жагъадан башланады. Бечелланы юйюрню аталары Мусса да ол жаны бла ахшы ыз къойгъанды, аны жорукълары Хабазны юйюрюнде биогюнлюкде да къаты сакъланадыла. Ол Созайланы Галина бла эки жашны бла бир къызны миллет адет-тёрелеге кёре ёсдюргенди.

Былайда, баям, материал ахырына жетди дерге боллукъ эди, алай фахмулу инсанны юсюнден айтхан, жазгъан заманда дагъыда акъыллынга аны бир-бир оюмлары келип, сагъышландырып турууучудула. Бу жол да алай болгъанды. Хар инсанны, ол чыгъармачылыкъ иш бла кюреше эсе уа биотюнда, кёллендирген, анга жашау толкъунларына батмай турургъа болушхан затла боладыла. «Жюз жыр окъуна этмей, жаланда бир жыр этип, халкъынгы кёлюн кётюрсенг, аны учундурсанг – олду насып, ол кезиуде айтаса кеси кесинге Сыйлы Аллах бизни бошдан жаратмагъанды бу дуниягъа деп», – деген эди Хабаз ушагъыбызны чегинде. Ол сёзле эсиме къаладыр эсе да тюйрелип къалгъандыла да, жазмай болаллмадым. Сени жауунгу жыры да, жомагъы да болмасын дегендиле бурыннгулуларбыз. Шукур, бизде ала, аланы сакъларгъанла да бардыла.

ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат.

Тюшюндюрюу

Жомакъланы юслери бла – огъурлулукъгъа

Сабийлени бла жаш тёлюню социал-маданият жаны бла айнытыугъа себеплик этер мурат бла къуралгъан «Культура.ру» регион жамауат организация жангы проектни къолгъа алгъанды. Ол сабий садлагъа жюрюгенлеге бла кичи классланы сыуучуларына деп жарашдырылгъанды. Проект «Тауларыбызны жомакълары» деген атны жюрютеди, кеси да малкъарлыланы бла къабартыларыны нарт эпосларына кёре къуралгъанды. Аны жашауда бардырыугъа КъМР-ни Миллетлени ишлери эмда жамауат проектле жаны бла министерствосу себеплик этеди.

Проектни жарашдыргъанла аны Нальчикни 9-чу номерли мектебинде бардыргъандыла. Мында нартланы юслеринден хапарлагъан жомакъны кёргюзтгендиле. «Шахарны мектеплеринде кёп миллетлени келечилери бирге окъуйдула. Аны себепли сабийлени башха халкъланы адет-тёрелери, маданиятлары эмда адабиятлары бла шагъырейлендириу, башха миллетлеге хурмет этерге юйретиу бек магъаналыды», – дегенди «Культура.ру» регион жамауат организацияны башчысы Зарета Кабулова.

Жаш къараучула залда кёп эдиле. Ала сагъатха жууукъ заманны ичинде тарыхха батхандыла. Жомакъда уа тюрлю-тюрлю элледен келген жаш адамла алларына тюбеген чырмаулагъа, айтылгъан къорхъуулу сёзлеге да къарамай, биригип, нартланы алтын бюртюклерин урлагъан эмегенден жерлерин, эркинликлерин къутхарыргъа тебиредиле. Алагъа биригиулюк себеплик этеди. Ала алтын бюртюклерин сыйырадыла эмда нартланы эллерине къууанч бла къайтадыла.

Бу ишге Жаш къараучуну театрыны художествоулу башчысы Георгий Налоев уллу себеплик этгенин чертирчады.

Проектни баш магъанасы – жомакъланы юсю бла сабийлени адеп-къылыкъгъа, шуёхлукъда, жарашыулукъда жашаргъа юйретиудю, башха миллетлени тарыхлары, адет-тёрелери бла шагъырей этиудю. Анга кёре Нальчикни окъуу учрежденияларында он сахна оюн кёргюзтюллюкдю.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.
Суратланы автор алгъанды.

Усталыкъ

«Сабийлени жууаплылыкъларын сезерге, билимлерине базынырга юйретебиз»

Устаз усталыкъны сайлап, анга кертичилей къалып, жаш тёлюню къадалып окъутханлрыбыз аз тюйюлдюле. Герийланы Зулижан да аллайладанды. Ол бийик квалификациялы педагогду. Кёп жылланы ичинде Нальчикни онтёртюнчю номерли гимназиясыны профильли тамата классларында математикадан окъутханы уа аны усталыкъ хазырлыгъыны даражасыны бийиклигини ышаныды.

Сагъынылгъан дерсден школчула сынауланы борчлу халда бергенлери белгилиди. Алай а арт кезиуде билим бериуде аслам зат тюрлене, ата-аналаны, сабийлени, педагоглаты кеслерин да сагъайтханлай турадыла. Биз, мектепде къыркъ жыл чакълы ишлеген сынамлы устаз бла тюбеп, аланы эм башха затланы юслеринден ушакъ этгенбиз.

– Зулижан Хаджимусаевна, адам таматаракъ бола барса, жашауну кёп затына башха кёзден къарай да баллайды. Сокъуранамысыз устазлыкъ жолну сайлагъаныгъызгъа?

– Бир кюнню да угъай! Сюйюп, кесиме да ыразы болуп этерик ишим – ол жаланда устазлыкъды. Жангыдан урууну жолну баллар онгум болса да жашауда, сабийлени окъутургъа келлик эдим. Алыкъа жаш заманында адам алай бек да агыламайды аны, алай эсе да, бу дуния аладан багъалы небиз барды? Гитчелени тюз жолгъа салсакъ, ахшыны-аманны айыра билирге юйретсек, жашаубузну бошуна оздурмагъаннга санаргъа боллукъбуз.

Устаз болгъаныма а, баям, атамы Жаппуланы Хаджимусаны жарыкъ умутларындан бири ючюндю. Ол кеси школчу кезиуюнде аны окъутхан тиширыуну аты Зулижан болгъанды. Манга да алай анга ушарымы, аныча педагог болуруму сюйюп аталгъанларын айтыучудула. Уллу эмда шуёх юйюрде ёсгенме – бир къарындан бла беш эгеч болабыз.

– Математика борчлу халда берилген ЕГЭ-леден бириди. Окъуучу экзаменни, бютюнда бу дерсден, репетиторсуз бераллыкъ тюйюлдю деген оюм жюрюйдю. Ол алай эсе, сабий онбир жылны ичинде школда не ишлегенди деген соруу да чыгъады?

– Аны тюз айтаса. Мектепде иги окъумагъан школчулагъа репетитор да жукъ бералады деп билмейме. Устазла юйретген темала бла кюрешедиле ала да. Бу ишни къолгъа алгъанла жаланда сабийни школда билгенин къайтарып турмай, андан ары да бир кесек къоша, темаланы теренирек ангылата, ЕГЭ-леде берилген сынаулагъа ушагъан ишлени да тамамларгъа борчлудула.

– Устаз кеси школда окъутхан сабийге репетиторлукъ этиу бла байламлы башха-башха оюмла жюрюйдюле. Сизни уа бу жаны бла кёз къарамыгъыз къалайды?

– Аны тюзге санамайма мен да. Кертисин айтханда, окъуучугъа къайсы дерсден да репетиторлукъ этген аны ол предметден мектепде юйретген педагог угъай, башха адам болса игиди деп сунама. Билесиз, бир классда сабийлени саны кёп болады. Аланы арасында уа билими кючлюрек, къарысузуракъ болгъаны да бардыла. Иги билгенлери теманы алгъадан окъуна ангылайдыла да, бирсилеге артха къалып къалыргъа тюшеди. Ала темада тюшюналмагъан затларын артда графикге кёре, бизни школда алай къуралгъанды, къошакъ халда бёлюнгген заманда келип сорсала уа къууанама, болушлукъ да этеме.

Сора дагъыда школлада ВПР-ле (Битеуроссей къарау ишле) болуучудула. Аланы бардырылгъанларын да игиге санайма, ол ахшы сынамды. Сабийле гитчелей окъуна ЕГЭ-ни къалай берирге тюшюнедиле. Ол алагъа себепликди, ансы чырмау тюйюлдю.

Школчула сагъыш этерге, оюмларгъа да юйренедиле, дагъыда ол билгенлерин унутмазча да иги амалды. ВПР-леде берилген соруланы магъаналары да терендиле, сейирдиле. Примерлеринден, задачаларындан сора да, айтханымча, окъуучуну эсин айнытхан сынаулары бардыла.

– Бюгюнлюкде окъутууда тюрлениуле теркерк боладыла. Сёз ючюн, быйыл жангы ФГОС-ла кийирилгендиле, ол заны бла оюмугъуз а къалайды?

– Заманны излемине кёре школгъа да тюрлениуле керек боладыла. Ала жаланда сабийлени билимлерин терен этиу бла чекленип къалмай, аланы саулукъларына жууаплылыкъ бла да байламлыдыла. Жангычылыкъланы жаратма, нек дегенде ала окъуучуланы интеллект даражаларыны ёсерине бютюнда себеплик этедиле.

– Бюгюнлюкде билим бериу бла байламлы жыйылыулада окъутудан да бек юйретиую юсюнден асламыракъ айтылгъанчады. Ол ангылама школну ишинде ёмюрледен бери да бирге тюйюлмюдюле да?

– Тюздю. Окъутуу да, юйретиу да бирча барыргъа керекдиле. Андан сора да, школ да, юйюр да, биригин, окъуучу билимли, акъыллы болгъаны бла бирге адеплилиги бла да айырмалы болурча эс бурургъа тийишлидиле. Билесиз, сабий ёсдюрген уллу жууаплылыкъны излейди. Аны бу жашаугъа къабыргъасын жарашдыралырча инсан болууунда биз барыбыз да, башхача айтсакъ, саулай жашауат да борчлубуз.

– Бюгюннгю школну айныуун а неде кёресиз?

– Огъарыда айтханымча, мектеп бла юйюр биригирге тийишлидиле. Мен тамата классларда окъутама. Сора ала, юйге келип, дерслерин кеслери этмей, болушлукъ излеп турмазча юйретеме. Ата-анагъыз ишге барып, сизни хар негизни да жалчыта эселе, сиз да аланы кесигизни жетишимлеригиз бла къууандырыгъыз дейме. Окъуучуланы дерсленген тамамлагъанларына бла къалгъанларына юйде эс бурмасынла, къарамасынла демейме, алай а, сабийле кеслерин неге жууаплы болгъанларын ангыларгъа, аллай затлагъа тюшюнюрге тийишлидиле.

Дагъыда бир затны юсюнден айтырыкъ эдим. Хар ата-ана да бийик билим берирге излейди жашына-кызыына. Алай ол къарыусуз окъуй эсе, аны оноччу классха олтуртуп, эки жылны тас этиуню тюкмеймме. Билемисиз, ала колледжлени таууссала, артда кеслери жашауну кёре, ангыларгъа окъуу керек болгъанын бла къалгъанын. Болжалдан алгъа берилиучю ЕГЭ-ле уа алагъа ол жаны бла ахшы амалдыла.

– Бусагъатда жамауат арасында устазны даражасы уа къалайды?

– Энчи кесими юсюмден айтсам, сау болсунла, таныгъанла-билгенле хурмет бередиле. Сабийле, биргеме ишлегенле да алай. Солугъан кезиуюбюзде окъуна школгъа тансыкъ болгъанымы юйде сагъынсам, ала мени бла ойнап, масхара этип кюлюучюдюле.

Болсада къырал асламыракъ эс бурса эди устазларла, школгъа да, ыразы боллукъ эдим. Битеу къарыуунгу, ючюнгю, билиминги ишинге берирча болса эди, жаланда бизге угъай, бирси усталыкълада урунганлагъа да ол иги эди. Саулай алып къарагъанда, ачыгъын айтсагъ а, устазны даражасы тюрленмегенди дерча уа тюйюлдю.

– Ишигизден къалай бла аласы зауукълукъну?

– Эм алгъа аны сюергле, анга жанынг, къанынг бла да берилирге керексе. Дерсленде сора да школда къалып, ишлерге заманым болгъаны да болушады. Ол а, айхай да, юйюр тынчлыгъымда болур. Баш иен Герийланы Мухаммадияны усталыгъымы кьыйматын ангылагъаны, тутхучлулукъ этгени, ишиме кёл салыргъа иги да себепликди. Нек дегенде кёзлеринг артха къарагъанлай, юйде ол неда бу жумушум къалып турады деген сагъышынг сени бийлегенлей турса, усталыкъ даражангы ёсдюраллыкъ тюйюлсе, алгъа да баралмайса, жетишимли да болаллмайса. Бизни жетишимибиз а – окъутханларыбызны билим даражаларыды. Устазны къалай ишлегенин аны къолунда билим алгъанла бек терк ачыкълайдыла.

Эки сабийге да бийик билим бергенбиз. Бютюнда бег а туудукъла къууандырадыла. Биз аланы угъай, ала бизни булжута, жашауга огъурлу кёзле бла къарыргъа кюч-къарыу да бергенлей турадыла.

Ушакъны
МОКЪАЛАНЫ Зухура
бардырыгъанды.

Байрам

Ыразылыкъларыны белгиси – къызыу къарсла

Геуюрге кюн Къарачай-Черкесни къырал филармониясыны коллективи Нальчикде искусствону сюйгенлени къууандыргъандыла. Концерт программа эки субъект да быйыл кеслерини 100-жыллыкъларын белгилегенлерини чеклеринде къуралгъанды.

Филармонияны жыр-чыларына бла тепсеучюлерине жыйылгъанла къызыу къарсла бла тюбегендиле. Биринчи уа сахнагъа Акъбайланы Лаура чыкъгъан эди. Ол орус эм ана тилибизде ариу жырларын эшитдиргенди. Андан сора уа, кеслерини усталыкъларын ачыкълай, сахнагъа тепсеучюле чыкъгъан эдиле. Ала кавказ халкъланы тепсеулерин аламат кёргюзтгендиле. Сёз ючюн, «Нохчо» деген тепсеуде чеченлилени энчиликлерин суратлагъандыла.

Концертге келгенле коллективни сахна кийимлерини ариулукъларына энчи эс бёлгендиле. Кертиси бла да, артистлени жыйрыкълары, чепкенлери да кёз къамата эдиле.

Ызы бла коллективни музыкантлары да энчи эки номер кёргюзтгендиле. Ариу макъамларыбызны жангыртып эшитдиргендиле.

Къарачай-Черкес Республика кёп миллетли регион болгъаны себепли, концертде черкес эм ногъай халкъланы жырчылары да усталыкълары бла къуандыргъандыла.

Эки сагъат чакълы баргъан къууанчлы ингирден къараучла кетерге ашыкъмай эдиле. Ала артистлени къызыу къарсла бла ашырып, энтта да сакълап турлукъларын билдиргендиле.

КЪАСЫМЛАНЫ Аминат.

Жандауурлукъ

Миллет ашарыкъла бла сыйлагъандыла, той-оюн да къурагъандыла

Билдире тургъаныбызча, алгъаракълада Херсон областьдан Къабарты-Малкъаргъа кёп адам келгенди. Аланы Нальчикни санаторийлеринде орнатхандыла. Кёп болмай а «Ара базарны» таматасы Бабаланы Зауры башламчылыгъы бла «Кавказ» санаторийде аланы сыйлап, республикада жашагъан халкъланы адет-тёрелери бла танышдыруу байрам къуралгъанды. Бу ишге къошумчулукъ этгенлени араларында Акъ-Суу элни администрациясыны башчысыны къуллугъун толтургъан Гергъокъланы Тимур, Къабарты-Малкъар къырал университет эм «Лофт» кафе болгъанды.

Къонакъланы сыйлауну боюнуна алгъанладан бири уа блогер, «Ашхана» проектни автору Мокъаланы Гульнара эди. Ол таулу тиширыуланы къауууму бла аш-сууну хазырлап, къонакъ алыу бийик даражада ётерча этгендиле. Ычынкерибизни бла локъумларыбызны уа къонакъла бютюн бек жаратхандыла.

Жырчыларыбыз Текуланы Амур, Холамханланы Къайсын, Аузс Зеушев, Артур Гонгапшев, Эльдар Дымов эм тепсеу ансамбльлерибизни келечилери къыйын жашау болумгъа тюшген херсончулагъа жарыкъ концерт программа кёргюзтгендиле. Кёпден бери кёзлери жарымагъан адамла ол кюн артистле бла бирге жыр айтхандыла, тепсегендиле.

Жыйылгъанланы алларында сёлеше, Бабаланы Заур алагъа не жаны бла онг тапдыргъанлай турургъа сёз бергенди. Ол, къачхыннчы бери келгинчи окъуна, санаторийде болуп, алагъа не зат жетишмегенин билип, телевизорла сатып алгъанды. Къонакъланы араларында къолайсызлагъа да сабий быстырлагъа дери келтирип бергенди.

Къонакъла уа къызыу къарсла бла ыразылыкъларын билдирип: «Сау болугъуз!» – дегендиле.

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат.

Келишим

Тазалыкъны къайгъысын кёре

Къабарты-Малкъарда «Экология» миллет проектге кёре коммунал зыбыр къалгъан-къулгъанланы къурамларына кёре жыярча жангы орунла алынгнгандыла. Аны юсюнден бизге КъМР-ни Къурулуш эмда жашау журт-коммунал мюлк министерствону пресс-службасындан билдиргендиле.

РФ-ни Табийгъат байлыкъла эмда экология министерствосу бла республиканы Правительствосуну арасында келишимге кёре былтыр – 64, 558 эм быйыл 67,2 миллион сомгъа кирпичик атарча жангы орунла сатып алынгнгандыла.

– Саулай алып айтханда, 3 610 контейнер республиканы он муниципал районуна юлешиннгендиле эм бюгюнлюкде тийишли халда жетишимли хайырланыладыла. Быйыл энтта да ТКО-гъа 4 001 контейнер сатып алынгнганды. Ала да муниципалитетле кеслери тап кёрген жерлеге салынырыкъдыла. Келир жылда контейнер алыргъа план жокъду, – деп билдиргендиле ведомствода.

Эсге сала айтсакъ, контейнерле «Экология» миллет проектге эм «Зыбыр къалгъан-къулгъанланы жыйыу» федерал программаны чеклеринде алынгнгандыла.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

СССР-ни Баш Советини 7-чи чакъырылыууну депутаты **МАМАЙЛАНЫ Азиза**, **АТАБИЙЛАНЫ Аллаканы къызы**, ауушканы бла байламлы уллу бушуу этип, Атабийланы бла Мамайланы юйюрлерине къайгъы сёз береме.

УЯНАЛАНЫ Аминат.

Мени бла бир классда окъугъан **ХОЗАЛАНЫ Зоя**, **ГЕЛЯЛАНЫ Мухтарны къызы**, дуниясын алышканы бла байламлы уллу бушуу этип, аны юйюрюне эм жууккъахлуларына къайгъы сёз береме.

УЯНАЛАНЫ Аминат.

2022 жылда декабрьде беш уахты намаз къылыуну заманы

Айны кюнлери		Эрттен намаз	Кюнню чыкъгъан заманы	Тюш намаз	Экинди намаз	Ашхам намаз	Жассы намаз
1	Орта кюн	06:08	07:38	12:20	14:31	16:42	18:22
2	Байрым кюн	06:08	07:38	12:20	14:32	16:44	18:24
3	Шабат кюн	06:08	07:38	12:20	14:32	16:45	18:25
4	Ыйых кюн	06:08	07:38	12:21	14:33	16:46	18:26
5	Баш кюн	06:08	07:38	12:21	14:34	16:47	18:27
6	Геуюрге кюн	06:08	07:38	12:22	14:35	16:48	18:28
7	Бараз кюн	06:08	07:38	12:22	14:36	16:49	18:29
8	Орта кюн	06:08	07:38	12:23	14:37	16:50	18:30
9	Байрым кюн	06:07	07:37	12:23	14:38	16:51	18:31
10	Шабат кюн	06:07	07:37	12:24	14:39	16:52	18:32
11	Ыйых кюн	06:07	07:37	12:24	14:40	16:53	18:33
12	Баш кюн	06:06	07:36	12:24	14:41	16:54	18:34
13	Геуюрге кюн	06:06	07:36	12:25	14:42	16:56	18:36
14	Бараз кюн	06:06	07:36	12:25	14:43	16:57	18:37
15	Орта кюн	06:05	07:35	12:25	14:44	16:58	18:38
16	Байрым кюн	06:05	07:35	12:26	14:45	16:59	18:39
17	Шабат кюн	06:04	07:34	12:26	14:46	17:00	18:40
18	Ыйых кюн	06:03	07:33	12:26	14:47	17:02	18:42
19	Баш кюн	06:03	07:33	12:26	14:48	17:02	18:42
20	Геуюрге кюн	06:02	07:32	12:27	14:49	17:04	18:44
21	Бараз кюн	06:01	07:31	12:27	14:50	17:06	18:46
22	Орта кюн	06:01	07:31	12:28	14:52	17:07	18:47
23	Байрым кюн	06:00	07:30	12:28	14:53	17:08	18:48
24	Шабат кюн	05:59	07:29	12:28	14:54	17:09	18:49
25	Ыйых кюн	05:58	07:28	12:28	14:55	17:11	18:51
26	Баш кюн	05:57	07:27	12:29	14:56	17:12	18:52
27	Геуюрге кюн	05:57	07:27	12:29	14:57	17:13	18:53
28	Бараз кюн	05:56	07:26	12:29	14:58	17:15	18:55
29	Орта кюн	05:55	07:25	12:29	14:59	17:16	18:56
30	Байрым кюн	05:54	07:24	12:29	15:01	17:17	18:57
31	Шабат кюн	05:53	07:23	12:29	15:02	17:19	18:59

КъМР-ни Муслийманларыны дин управлениясы.

Ёрлеу

Бушуулу кезиуледен бирине жоралап

Малкъар халкъны тарыхында Черек тарында болгъан бушуулу ишлеге бу кюнледе 80 жыл болады. Анга жоралап Огъары Малкъар элден бир ненча жаш Мисирланы Муратны башламчылыгъы бла озгъан ыйыкъда Сукан ауузда Эркедыген тауну тёппесине (3 160 м) чыгъыуну къурагъандыла. Ол ишге саулайда 12 адам къатышханды, ол санда тау туризмни сюйген нальчикчиле Игорь бла Илья Чунихинле, Идар Емкужев, Кирилл Ким, Алим Абазов, Сарбашланы Арсен, Юсюпланы Тахир, Мусукланы Лейля, Къабардокъланы Зухура бла Карина эм Асанланы Ахмат.

– Бу ишни магъанасы – хатасыз жоюлгъан адамларыбызны эсгериу, сый бериу. Мен бу жумушну къураргъа мурат этгеними билдиргенимлей окъуна, бу адамла анга къатышыргъа сюйгенлерин билдирип жазгъан эдиле. Бирси миллетлени келечилери энчи эс бёлюп, халкъыбызны бушуулу кеслериникича кёрюп, бизни бла таугъа кётюрюлюрге таукел болгъанлары бек къуандыргъанды. Сау болсунла, – деп белгилегенди Мисирланы Мурат.

Приставла

Жазадан къутулалмагъанды

Баксанёнокдан водительге жолда жюрюуню жорукъларына бузукълукъ этгени ючюн 35 административ тазир салынгнганды. Алай ол аны тёлерге ашыкъмагъанды ишге приставла къатышхыннчы, деп билдиргендиле бизге УФССП-ны пресс-службасындан.

УФССП-ны Бахсан районда бёлюмюню келечилери инсанны бир-бир жумушларына чекле салгъандыла. Сёзге, аны банк картасында асыралгъан ахчадан эм айлыгъындан да алгъандыла, машиналы къырал эсепге салыу неда алыу жаны бла эркинликлерин болжаллы халда тохтатхандыла. Жууаплылыкъдан къутулалмазлыгъын анылан, эр киши битеу тазирлени тёлегенди.

ТОКЪЛАНЫ Фатима хазырлагъанды.

Болум

Беш машина къагъышханды

Нальчик шахарны къыйыры бла баргъан жолда, Чегем районну тийресинде, беш машина къагъышханды. Аны кезиуюнде ауур жарала алып, тиширыу ауушханды, эр киши саулукъ сакълау учреждениягъа жетдирилгенди, деп билдиргендиле УГИБДД-ны пресс-службасындан.

Тюнене, 30 ноябрьде, эрттенликде тогъуз сагъатда Нальчикни къыйыры бла баргъан жолну 9-чу километринде (Чегем районда) «Mercedes-Benz Sprinter», «Opel», «ЗИЛ», «ВАЗ-2114» эм «ВАЗ-2102» машинала къагъышханды. Ала барысы да Владикавказдан Пятигорск жанына бара болгъандыла. Алада сабийле жокъ эдиле.

Аварияны хатасын кетериуге МЧС-ни КъМР-де Баш управлениясыны къутхарыучулары къатышханды. Ол болумну сылтаулары тинтиледиле, следствие-оператив къауум ишлейди.

Къырал автоинспекторла водительлени сакъ болургъа, жорукъланы бузмазгъа чакъырадыла.

ТИКАЛАНЫ Фатима хазырлагъанды.

Шартла

Эгизле аслам туугъандыла

Быйылны башындан бери Къабарты-Малкъарда туугъан сабийлери ючюн сертификатла алгъан аналары саны 8 290-нга жетгенди. 182 юйюрню къууаныргъа сылтаулары эки кереге кёбейгенди. Аллайланы саны былтырдан сегиз кереге аслам болгъанды.

Бир жолгъа юч баланы юч тиширыу тапханды. Жашчыкъла быйыл 4 240-гъа, къызчыкъла уа 4 050-ге жетгенди. Къагъанакъланы ёсюмлери орта эсеп бла 50,5 сантиметрди, ауурлукълары 3,39 килограммды. Аналаны жыл санлары уа, орта эсеп бла алып айтханда, 29-гъа жетеди.

Аналагъа сертификатла бериуге Социал страхование фондну регион бёлюмю 87 миллион сом къоратханды. Битеу ол ахча тиширыулагъа этилген консультацияланы, сабийле туугъан юйлени эмда поликлиникаланы тапландырыугъа къоратылады, деп билдиргенди бизге РФ-ни Социал страхование фондуну Къабарты-Малкъарда бёлюмюню пресс-службасындан.

Люба АДИЛОВА.

УЧРЕДИТЕЛЬЛЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор
КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан

РЕДКОЛЛЕГИЯ:
ТЕКУЛАНЫ Хауа
(баш редакторну орунбасары),
ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат
(баш редакторну орунбасары),
ТОКЪЛУЛАНЫ Борис
(жууаплы секретарь),
МУСУКАЛАНЫ Сакинат,
ТИКАЛАНЫ Фатима,
ТРАМЛАНЫ Зухура,
УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ТЕЛЕФОНЛА:
Редакторну приёмныйи – **42-63-01**.
Баш редакторну орунбасарлары – **42-38-21**, **40-04-82**.
Жууаплы секретарь – **40-03-24**.
Секретариат – **40-93-62**. Корректорла – **42-63-52**.

РЕДАКЦИЯНЫ БЁЛЮМЛЕРИ:
Политика эм право – **42-24-02, 42-67-68.**
Экономика – **42-66-73.**
Культура – **42-66-76.**
Социал ишле – **42-75-82, 40-59-18.**
Курортла, туризм эм спорт – **40-39-93, 42-66-71.**
Окъуучула бла байламлыкъла жюрютюу эм жазылыу – **42-37-94.**
Энчи корреспондент – **42-68-72.**
Операторла – **42-66-85, 40-28-97.**

Редакция авторла бла къагъыт жюрютмейди.
Къол жазмалагъа рецензия этилмейди эм ала артха къайтарылмайдыла.
Газетде басмаланнган материалларда айтылгъан оюмла редакцияны оюму бла келишмезге боллукъдула. Алада айтылгъан хар зат ючюн Россей Федерацияны Басманы юсюнден законуна тийишлиликде материалланы авторлары кеслери жууаплыдыла.

Редакция авторладан **400** газет тизгинден (машинка бла жазылгъан **5–6** бет) кёпню алмайды.

Газет Связьны, информация технологияланы эмда асламны коммуникацияланы ишлери жаны бла федерал надзор службаны (Роскомнадзорну) Къабарты-Малкъарда управлениясында **2016** жылда **19 декабрьде** регистрация этилгенди.

Регистрация номер —**ПИ № ТУ07-00118. Индекс - П 5893**

Газетни басмагъа "КъМР-Медиа" ГКУ-ну компьютер службасы хазыр эттенди.

Газет "Издательство "Южный регион" ООО-ну типографиясында басмаланнганды.
Ставрополь край, Ессентуки ш., Никольский орам, 5а

Газетлени иелерине тандырыу ючюн КъМР-ни почта связьны федерал Управлениясы жууаплыды.
Телефонла: **76-01-21**

Газетлени розницагъа сатыу ючюн КъМР-ни "Роспечать" акционер обществосу жууаплыды.
Телефон: **42-69-34**

Газет ыйыкъда юч кере чыгъады – **геуюрге, орта, шабат** кюнледе.

Номерге графикге кёре
19.00 сагъатда къол салынады.
20.00 сагъатда къол салынганды

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЪАРГЪАНЛА:
Курданланы Сулейман – дежурный редактор; Кучукланы Сафият, Кетенчиланы Зульфия – жууаплы секретарьны орунбасарлары; Зекаланы Лида (1-чи бет), Геляланы Валя (2-чи бет), Ахматланы Люаза (3,4-чю бетле) – корректорла.

Тиражы **1451** экз. Заказ № **2399**

Багъасы 10 сомду.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНЫ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 5

электрон почта:
elbor_50@mail.ru